

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1883.

42. szám.

Október 18.

A mi szentünk.

(M—y.) Egy idő óta nem annyira furcsa, mint inkább elszomorító jelenség, hogy a magyar haza ősi kegyeletének tárgyait szabadon és büntetlenül pelengérre állítják. Nagyon érthető és megmagyarázható a mostani viszonyokból az, hogy mindenhez, amit a katolikus kultus kiváló tisztelettel illet, szentségtelen kezekkel nyuljanak, hogy az eszményi szépet és nagyot, melyen századok nemzedéke lelkesült, oda állítsák a mindennapi sorba, hol a kegyelet és tisztelet csak magánosok áldozata, hogy épen az érdemekben annyira sívár és terméketlen korban, megtagadják a nagy elődök érdemeit. Minket magyarokat mindig jellemzett az, hogy tiszteletben és elismerésben, legalább nagy fiaink holtá után, nem voltunk fukarok. Igaz, hogy legtöbbször szomorú és kimondhatatlanul csekély kárpótlás volt ez az életben tett mulasztásokért, — de legalább megvolt bennünk annyi hazafiság, hogy akit küzdelmes pályáján annyiszor kővel dobáltunk, holtá után faragott kővel tiszteltünk meg. Ugy látszik azonban, hogy a liberális szellemű tudományos buvárlat a felvilágosodás azon fokára is felemelni akar, hogy elvesssük szentjeinket.

Ha ezen irány valamely lepke életet élő zuglapban, magyart gyűlölő zsidó folyóiratban nyilatkoznék, — akkor hagyján. De nyilatkozik a törvényhozó testületben, melyben a törvényhozó felekezeti kódös szemüvegén át nézve a multakba, egész bravourral üti derékon azon törvényt, mely tiszteletet és kegyeletet ír elő keresztény civilizációnk zászlóvivő, előharcosai iránt.

Alig van szentjeink között olyan, kiben a lelki tökélyek fönsége mellett a hazafiságot is nem tisztelnők. És ez volt azon kapocs, mely a józan gondolkozású s derék protestáns testvéreinket velünk egyesítette szent-

jeink iránti kegyeletben. Sz. István, Imre, László alakjai a magyar szív hálás emlékében éltek, s még a gyászszos szakadás után is fenmaradt népünk jobb részében azon nemes érzelem, mely vallásfelekezeti különbség nélkül tisztelettel töltött el minden magyar keblet nagy őseink iránt. Mit mondjunk tehát ahhoz, ha ott, hol a jogtisztelet dogmáit hirdetik, akad ember, ki elejtetni kívánja az eszmét, sz. István szobra felállításának tervét, sőt lépten, nyomon, minden adandó alkalommal megtámadja hazánk első szentjét, s ágáló fitymálásában odáig megy, hogy sz. Istvánt minden érdemétől megfosztja, attól nyolczszázad bizonyította érdemeit megtagadja, — csak azért, mert sz. István katolikus volt? Természetes, hogy a pogányságnak tömjénező tudományt sem Kálmán király a nagy törvényhozó, sem IV. Béla a második honalapító nem elégti ki, hanem a pogány Árpád, ki még messze állott a keresztény polgárisultságtól, kinek nagy és áldásban élő érdeme, hogy szilárdan megveté lábát a magyar földön s meghódította e tért, melyet ezer év óta hazánknak birunk, — de melyet két évszázadon át sem birtunk volna, ha a magyarok Istene sz. István által a keresztény államok sorában helyet nem nyittat a magyar népnek, ha sz. István a keresztény magyar államot meg nem alapítja. Bizonyára Árpád műve nagy mű volt, mert vándorló népének állandó földet adott, de sz. István a magyar nemzetet állam má alkotta, — s nem a honfoglaló ősz vezérek, hanem a keresztény civilizációt elfogadó sz. István a magyar hazának megalkotója.

Avagy megfontolták-e azok, kik sz. István honalapító érdemét megtagadni képesek, mily fokán állnak sokat kürtölt hazafiságuknak, midőn világosan, érthetőleg csak azért fogtak e dicstelen munkába, mert István római szent és nem — debreczeni.

Budapest III., rostélyuteza, Károlylaktanya II. sz. b. a fopostia és megye-
 haz közetében.
 436 307
 7-10
 Budapest III., rostélyuteza, Károlylaktanya II. sz. b. a fopostia és megye-
 haz közetében.
 436 307
 7-10
 Budapest III., rostélyuteza, Károlylaktanya II. sz. b. a fopostia és megye-
 haz közetében.
 436 307
 7-10

69

Hivők eleinte, hogy nem érdemes e rozsdás fringióval harczoló kurucz-hősöket figyelembe venni, kiket vastag hang, vékony tett, nagy száj és kicsiny kéz jellemz, kik jelenben már az ellen protestálnak, hogy nincsen mi ellen protestálniok, — de mégis szükségesnek láttuk védelmére kelni szentjeinknek s kifejezést adni méltatlankodásunknak a történeti tények hamis magyarázása és elferdítése fölött. A magyar kath. egyház ősi kegyeletével soha sem fog kufárkodni, hanem nagy fiainak emlékét áldásban fogja őrizni mindenkor, s ha érdemről, elismerésről van szó, nem nézendő, vajjon az, ki jót, nagyot, érdemest tőn, kurucz volt-e — avagy labancz?

Malachiás látása.

Czedron hímes partján, myrrtusok árnyában
Egyedül ül csendben az éj magányában
Jehova küldöttje, az Ur prófétája,
Késő nagy éjelen Istenét imádja.

Itt imádja mélyen, egyedül lelkében
Azt, ki fön lakik az egek föntségében,
Majd arczára borul le egész a porba,
Sirva sir szívében keserűn zokogva.

Mi bántja a szentet? mért zokog, kesereg?
Szelid ábrázatját mi bánat törte meg?
Jeruzsálem, Jada, izraeli népek
Istenetek szól ma, halljátok, értsétek!

»Fölépült a templom, megépült a város,
Elmult a nagy rabság, el a bús, a gyászos.
Én hoztalak vissza hazádba, szól az Ur —
Nem öl, pusztít Babel, nem a gögös Asszur.«

»Szabad lól, vérkönnyed Eufrát nem iszsa,
Szabad én általam: hogy fizetsz most vissza
Nékem Jehovának? ki ura az égnek, —
Nézd oltáromat rajt' gaz-kivetők égnek!«

»Elvetlek bennetek, nem kell áldozatok,
Nem ti papjaitok, hozzám nem hűk azok.
Én vagyok az egy Ur, ég föld alkotója,
Ti hálátlan semmik.« — Imigy szól Jehova.

Ezen sir a látó, ugy ezen kesereg.
Hideg lett az Urhoz Lévi, mint a tömeg.
Szíve bánatjában még mélyebbre borul.
Térj meg ó Izrael, mit daczolsz botorul!

A borus jövendő Jehova haragja.
Fáj a prófétának, szívet az szaggatja,
Fölkelve, de nem tud, lesujtja a bánat.
Ámde mi ez? mi lesz? mi fény, mi rá árad?

Fölnéz a próféta, tekintete éled.
Lelke lát, ajka szól: »Irgalma van véled
Izraelnek jobbja, irgalma az Urnak,
Jóságos csodái benned megújulnak!«

»Messze, messze innen fényes dicső jövő,
Fáradt lelkem látja: ragyogva tündöklő
Vár e hűtlen népnek késői sarjára,
Mit az ég szent Ura készítend számára.

»Áldozatot szerez az egeknek szentje,
Minőt Ábrámnak tett Melchizedek rendje,
Áldozatom nagy lesz, — így értem az Urat,
Abban magasztalja nevem kelet, nyugat.

»Áldozatom más lesz, nem tűzben elégő,
Tiszta lesz az, szent lesz, vértől nem gőzölgő.
Az lesz, mi még nem volt: lélek eledele:
Szentségétől ég, föld áldással lesz tele!

»Papjai, kik jönnek, csodásan születnek,
Nem Áron sarjai, de Melchizedeknek
Utódai; velök én leszek s kezeik
Áldást osztogatnak nyugattól keletig.

»Eljövend angyalom, kit várnak a népek,
Szentség száll le véle: én uj frigyre lépek
A nagy ivadékkal, az egész világgal,
És betöltök mindent csodával, áldással.«

»Mert az Ur én vagyok, én a nagy alkotó,
Imádás illet meg, tisztelet hódoló,
Elküldöm angyalom, hogy készítsen nékem
Kedves áldozatot a földkerekségen.«

Az Isten embere így szól, dicső jövőd,
Szemlél lelke előtt az égből közelgőt,
Illetődött arca... szent öröm ül rajta.
Boldogan rebegi: fölkél az Ur napja!

Dereng már a hajnal ébredő világa
S magasztos glóriát rajzol homlokára
A prófétának, ki myrrtusok árnyában
Áldja nagy Jehovát ihletett imában.

Rábay Tertullian.

A végzetes álom.

— Beszély. —

(Vége.)

Ezen időtől kezdve különféle nevek alatt, különféle fürdőhelyeken fordult meg, életét játék által tartva fönn. A szerencse különösen kedvezett neki, míg végre itt ellene fordult. Tegnap este azt hitte, hogy ismét rámosolyog, midőn ön közelében helyet foglalt, s oly módon fürkésze őt, hogy azt kelle himnie, hogy ön fölismerte. Ezen pillanattól vesztetni kezdett, legbiztosabb számításai is dugába dőltek, minden vagyonát a bank nyelé el. Az ön fürkésző tekintete, növekedő félelme és lelkiismeretének szava, mely eddig alig furdalá, most oly szorongást okozott neki, hogy ájulás kezdé környezni. Hogy mi történt tovább vele, nem tud reá visszaemlékezni, de hogy vége felé jár élete, ezt érzé, azért hivatott engem magához, minthogy földie levén egyedül hozzám van bizalma. Én szintén cseh vagyok és pap, nevem Kapnik és Prágában lakom, most pedig a fürdő használata végett itt tartózkodom. Szobám Hascheké mellett van, s innen ismeretségünk, mely azonban csu-

pán egymásnak való köszöntésből állott, midőn a folyosón találkoztunk.

— Minthogy vallomását előttem, mint gyónást tevő, megkérdeztem őt, hogy mit eselekedjem. Ekkor arra kért, hogy mondjam el önnek, hogy így ön Danaházi atyját, ha az még életben van, az egész esetről értesítse. De ne beszéljek önnek, mielőtt ő meg nem halt. A halál nem sokáig váratott magára, mert gyónása után egy ismételt erős vérhányás állt be, mely életének véget vetett. Saját szobájában halt meg, hova miután annyira magához tért, hogy lakását megmondhatta, a teremből átszállított. Ime, itt van a tárcza, melyet nekem átadott, s amint mondá, az ifju Danaházié volt, kinek utlevele s egyéb irományai még most is benne vannak.

— Minthogy nem vagyok felhatalmazva ez ügyben való további eljárásra, az esetről nem tehetek hivatalos jelentést. Önt is kérem, Darvay ur, ne tegye ezt, legyen tisztességes temetése a szerencsétlennek, kinek lelke az örök bíró előtt áll, s tőle várja tetteinek jutalmát. Isten megengedte, hogy a világi igazság karját kiküldtesse; imádkozunk szegény lelkéért, hogy az örök bíró irgalmas legyen iránta.

Ezzel az érdemes pap eltávozott, miután Ákos megígérte neki, hogy a titkot meg fogja őrizni. Mit is használt volna most már a hivatalos följelentés.

Midőn Ákos már csaknem fél volt öltözve és épen nénye és húga látogatására akart indulni, a bírói hivatalból egy szolga lépett be hozzá, s felkérte, hogy még a délelőtt folytán jelenjék meg a bíróságnál. Ákos megreggelizett, azután követve a meghívást, egyenesen a hivatalba sietett.

Utközben Várkonyi tanácsossal és annak három leányával találkozott. A jókedvű tanácsos biztosítá őt, hogy épen nála akart most látogatást tenni, hogy közelebbről értesüljön tegnap esti kalandjairól; s hogy leányai csaknem meghalnak a kíváncsiságtól, miért is ezek Opálosiékhoz sietnek.

— Ha egy darabig velem akarnak tartani, szívesen teljesítem óhajaikat, sajnálom, hogy e pillanatban nem vagyok szabad ura időmnek. Amint méltóztatnak látni, épen utban vagyok a bírósághoz, hova, miként megjegyezni kegyeskedett a tanácsos ur, tegnap esti kalandom miatt idéztettem meg. Látják hölgyeim, mily kellemtelen valami ez a megeztítáltatás, ha még oly ártatlan is az ember, folytatás mosolyogva, s most elbdszélé világosan, egyszerűen az egész esti átélt eseményeket.

— Hiszen ez föltűnően megegyezik az ön álmával, mondá komolyan Blanka. Kíváncsi vagyok, mit fog ehhez Jolán mondani?

— Most épen hozzá megyünk s ha ön akarja, jól megmossuk fejét, mert tegnap szeszélyes magaviselete nem kerül el figyelmünket; mondá Julia.

Darvay azonban esdve kéré őket, hogy ezt semmi esetre se eselekedjék. Mit azután meg is ígérték a hölgyek és ezzel elváltak.

A bírói kihallgatás hosszú időt vett igénybe. Darvaynak el kelle mondania a teremben végbement katasztrófákat is, valamint a tüznél tapasztaltakat, s így már csaknem dél volt, midőn végre szíve vonzalmát követhette s rokonait felkeresheté.

Nénjét és Jolánt már saját lakásukban találá, itt a tűz nyomai teljesen el valának törölve. Midőn a szobába lépett, nénye a legszivesebb öröm- és hálaérzet kifejezésével arcán sietett eléje. A jó asszony nem volt képes egy szót sem mondani, ugy el volt érzékenyülve; de épen szótlanlansága és forró ölelése, melylyel öcsését keblére szorítá, többet mondott, mint a legszebb ékeszölés. Jolán még mindig rendkívül halvány volt, és gyöngesége miatt egy karszékből pihent; meghatottan nyujtá mind két kezét Ákosnak, ki azokat örömteljesen szorítá szívéhez.

Ön tehát megbocsát nekem, kedves bátyám, mondá reszkető hangon, s midőn Ákos biztosítá őt, hogy nincs semmi oka a megbocsátásra, folytatá tovább: — Nézze Ákos itt ezen a helyen, hol a munkakosár állott, s melybe a gombolyag esett, miután arról a szálat leégettem, keletkezett a tűz. Az ön közbejötté nélkül meg kellett volna fulladnom a füstben, miután a pamlagon, hol anyám megérkezésére várni akartam, oly mélyen elaludtam. A gyertyát eloltottam s az ajtót magamra zártam, mert ezen idegen házban félttem egyedül lenni, nem sejtve, hogy mily veszély fenyeget belülről. Blanka már elmondta nekem, mely körülmény vezette önt mentésemre s most bennem egy teljesen megtérőt lát. Belátom, mennyire igaza volt kedves anyámnak, midőn oly sokszor mondá, hogy elkényeztetett gyerek vagyok, kiti csak az élet iskolája fog megjavítani. Most tehát, miután tapasztalatból tudom, hogy nem jó mindig és mindenben csak a magunk szeszélyeit követni — s hogy néha az álomnak is lehet valami fontosabb jelentősége, nem lesz most már nehéz önnek hugával boldogulni, és őt elveinek is megnyerni.

— Soha sem kételkedtem az iránt, hogy jobb »én«-je fogja utóvégre is elnyerni a diadalmi pálmát. Mi pedig álmomat illeti, erre azt mondom, hogy az isteni gondviselés gyakran int bennünket nem csak álmok, hanem hirtelen támadó előérzetek által is, melyekről többnyire nem tudunk számot adni, s hogy ezen intések vagy figyelmeztetések gyakoriabbak volnának, ha a világ zajában több figyelemre méltatnók.

Egy kézszorítás, és egy tekintet, mely ép anyyi halálát mint gyöngédséget fejezett ki, volt Jolán válasza, mi Ákos szívét boldogsággal tölté el, minthogy emberismerete és éles esze mondák neki, hogy az üdvös válság, melyen Jolán keresztül ment, jövő közös boldogságokat biztosítá.

Néhány nap alatt Jolán teljesen helyre volt állítva, s szebb volt mint valaha, mivel önmagával való megegyedése és Ákos iránti szerelme, mely a legőszintebb viszonzásra talált, s melyet semmiféle egyenetlenség árnya többé nem homályosított el, oly gyönyörteljesen tükröződék arcvonásain, hogy barátai is már mint boldog menyasszonyt tekintették, pedig még a határozó szó el sem hangzott a szeretők ajkairól.

Ákos csak azért késétt ezzel, hogy egy közel álló családi ünnepel köthesse össze; ezen ünnep Opálosiné születésnapja volt. Midőn végre ez is felvirradt, szerencsekívánatait azzal kezdé: vajjon megengedi-e a kedves néni, hogy ma nem csak mint rokon, hanem mint fiu is kívánhasson neki minden jót? Jolán, ki mellette állott, mélyen elpirult, az anya pedig karjaiba zárá mindkét

gyermekét és biztosítá őket, hogy a mai nap életének egyik legszebb napja marad.

Még ugyanazon év őszén tartatott meg az esküvő és pedig Opálosiné egyik szép birtokán, mely Pozsonytól mintegy két órányira feküdt. Ezután a boldog pár nászutra indult, s midőn erről visszatérőben voltak, meglátogató Ákos ifju szép nejevel az öreg Danaházit is, kinek fiát ugyan nem hozhatá vissza, de végtére annak szomorú vége felől, valamint a gyilkos meglakolásáról, kit a büntető isteni igazságosság oly látható módon ért el, biztos felvilágosításokat adhatott.

(A. Sch. után szabadon.)

Rajkai Czeccilia.

Gondold meg, mit mondasz.

— Elbeszélés. —

(Vége.)

— Mi az? mi az? kérdezték a szomszédok, kifutván a kapu elébe az izgalom hallatára.

— Veszett kutya!

— Veszett kutya! ez a kiáltás szájról szájra jutva, pár pillanat alatt a falu másik végére ért; az anyák becipelték gyermekeiket, valamennyi kapu be lett csukva, néhány férfi, kik a közeli kőbányában dolgoztak, előfutott csákánnyal, vasruddal s kövekkel felgyverkezve.

Elállták a kutya utját, mely már egészen átfutott a falun s azt épen el akarta hagyni, hanem megjídvén amazoknak fenyegető megjelenésétől, a szegény állat visszafordult. Épen Kati koresmája felé közeledett, midőn a kántor, a borbély és a kerékgyártó kijöttek, hogy megtudják a kívülről hallatszó zaj okát.

— Veszett kutya! Öljétek meg! Üssétek agyon! kiabáltak az üldözők.

— No látjátok? mit mondtam! kiáltott Jakab, felkapván egy követ, a hatóság csak vesztünkre tör. Üssétek, üssétek! ha elszökik, el vagyunk veszve.

Ebben a pillanatban a kutya a korcsma kapuja elé ért; egy körakás akadt utjába; megfordult az ellenkező irányba, hanem a bányászok csákányokkal fogadták és végére jártak.

Mindez néhány pillanat alatt történt és pedig oly hathatósan, hogy midőn az iskolamester odaért, a szegény pára kiadta utolsó lehelletét.

— Istenem! kiáltott fel, látván a szomorú jelenetet, hisz ez Finot, özvegy Cormonnénak a kutya. Megvannak-e arról önök győződve, barátim, hogy az meg volt veszve?

— De hát vajjon nem kiabált-e utána az egész falu? kérdezte a pupos.

— Mit tehet arról a kutya, mikor a nap oly forróan süt, hogy megveszhet tőle az egész világ? tevé hozzá egy bányász. Hé! Kati néni, adjon csak egy kanesó almabort!

— Nézzék csak, mily tajtékos a szája! Nézzék csak a nyelvét! Én meg vagyok róla győződve, hogy ha agyon nem ütjük, azonnal felfalt volna mindenkit.

— Ami engemet illet, mondá Jakab, felhajtván egy pohár almabort, én dicsekedhetem azzal, hogy a kuvasznak én irtam meg a végrendeletét.

— Ohó! jegyzé meg a kántor, én vettem föl a

követ, én ütöttem azzal föbe, s azonnal úgy felfordult, mint egy hering a parázs tűzön.

— No csak nézzétek! kiáltott egy bányász, elczagva magát, hiszen sokat is értetek volna ti, ha mi nem jövünk. Csak tessék megnézni az én csákányomat, egészen véres!

A vita elkezdett hangosabban folyni a felett, kinek volt legkiválóbb része a nem igen tisztességes cselekedetben, midőn egy vén asszony utat csinált magának a csoporton keresztül.

— Finot! kiáltott föl az asszony, mit tettetek Finot-val? És midőn a kutyát vérezni és mozdulatlanak látta, elsikoltotta magát: Ti öltétek meg, vajjon igaz lehet-e az? Ti öltétek meg! Ki cselekedte azt?

Mindnyájan hallgattak.

— Miért nem feleltek? kiáltott a vén asszony. Mily nagy vitézség egy szegény özvegy asszony kutyáját megölni! Ezt ti nem mertétek volna tenni, ha élne az én fiam. Ti gyávák! Ő egytől egyig megevett volna mindnyájatokat. Oh ti nyomorultak! megölni egy kutyát, amely soha nem bántott senkit. És ezzel sirni kezdett.

— Bocsanat Cormon néni, mondá az iskolamester udvarián, hanem valaki azt mondta, hogy Finot meg van veszve.

— Megveszve! hiszen nincs egy negyed órája, hogy az ajtó előtt csendesen aludt. Néhány rossz gyermek jött boszantani őt, s én nem bírtam elűzni őket, mert nem félnek ilyen magam forma öreg asszonytól, Finot utoljára is ott hagyta őket. Én kinéztem utána, és csak úgy sejtettem, hogy baj van, midőn itta csoportot láttam.

Ezen magyarázat után egy percnyi szünet állott be, mialatt a körülállók zavartan egymásra néztek.

— Ezt a bányászok okozták, mondá a pupos, ezek üldözték Finot-t és kiabáltak: veszett kutya!

— Beszélhet már most! hiszen ön mérte rá az első ütést!

— Nem, nem én voltam; az Gergely volt.

— Egy szó sem igaz! azt ama hunczut cselekedte avval a csákánnyal.

A pár perczel azelőtt folyt vitatkozás ismét megindult; hanem most már a körül forgott, hogy ki nem ölte meg az özvegy kutyáját? A káros asszony végtére félbeszakította a vitatkozást, mondván:

— Ti mindnyájan segítettetek, és én gyűlöllek mindnyájotokat egyenkint; én magamat meg nem boszulhatom rajtatok; mert szegény asszony vagyok, rokonaim, barátaim sinesenek, hanem én a jó Istent kérem, hogy büntessen meg benneteket.

Az öreg asszony távozta után néhány perczig megzavarodva állottak az emberek; mindnyájan egyszerre kezdtek beszélni, mindenki igyekezett Finot kivégzésében történt részvételét igazolni. Az esemény végtére eredeti okaira lón visszavezetve, utoljára rájöttek, hogy a kerékgyártó által kifejezett gyanu szájról szájra ment, míg végre valósággá nőtte ki magát. Midőn mindez tisztába lett hozva, az iskolamester fejbólintások között elkezdett beszélni:

— Barátim! Ez egy tanulságos lecke. Ma csak kutyát ütöttetek agyon; hanem ki állhat jól érte, vajjon

ugyanily módon nem öltétek-e meg valamelyik ember-társatokat? A szegény asszonynak, ki épen most hagyott itt bennünket, volt egy fia, ki neki egyetlen kinese volt, és aki csak épen azért állott szolgálatba, hogy anyján segítsen. Az ő urának házában lopás történt, valaki botorul azt a megjegyzést tette: vajjon Pétert nem fogják-e gyanúsítani? A másik, aki nem eléggé tisztán hallotta a megjegyzést, úgy adta tovább, hogy Pétert gyanúsítják; a harmadik már azt mondta, hogy Péter a tolvaj ez annyira ment, hogy Péter beestelenül kiesett a szol, gálatból. Azután ismerősei közül került mindenki, nem kapott semmi alkalmazást és a szerencsétlen fiatal ember megutálva a becstelenséget, melynek rá nézve semmi haszna nem volt, nem lévén miből élnie, nem tudott mást tenni, mint valóságosan azt cselekedni, amivel eredetileg alap nélkül gyanúsították. Néhány hóval azután börtönben halt meg. Ezen példákön okulnunk kell, s nem szabad elhamarkodnunk ítéletünket. A való dolog, ha több szájon megy keresztül hazugsággá válik. Ne ítéljünk rosszul senki fölül bizonyítékok nélkül, mert másképp igazságtalanságot követünk el. Nem elég ok azért agyonütni egy kutyát, mert valakitől hallottuk, hogy megveszett.

(Angolból.)

Fordította: Sass.

T Á R C Z A.

A szatmári székesegyház lourdesi Mária-kápolnája.

Szatmár városa és a székesegyház e napokban egy ritka, kedves, remek műzléssel kiállított szentélylyel gazdagodott. Október 6-án szentelte föl ugyanis nemeskeblű püspökünk: dr. Schlauch Lőrincz ő exciája ama díszes kápolnát, melyet kegyeletes emlékül tízéves szatmári püspökségének székesegyházunkban a *lourdesi bold. Szűz* tiszteletére emeltetett. Ezen alkotás nagyszerűsége, stilszerű gyönyörű kivitele megérdemli, hogy megyénk határain túl is Mária-országának katolikusai róla tudomást vegyenek. Azt hisszük, e lap olvasóit érdekelni fogja, ha hazai szépművészetünk ezen újabb, s e nemben páratlanul álló remekét részletesen megismertjük.

A kápolna id. Storno Ferencz országoshírű műépítészünk tervezete szerént készült, s a székesegyház hajójának délnyugati oldalán, az énekkar alatti jobb oldalon álló fülkében foglal helyet. Hossza mintegy 7, szélessége 4, magassága 5 méter. Az oldalfalakból kijövő 1½ m. szélességű ívezetes faloszlop által kettős fülkére oszlik, u. m. csarnokra és a szentélyre. Szende világítását a bejárattal szemközt levő kettős-ablakon keresztül nyeri; a külső a templom falába illesztve, felül sárgás üvegen bocsátja át a sugarakat, a másik előtte felállított barlangnyílást ábrázoló üveg-festményre, melyen megtörve, átszűrődve alkonyatszerű félhomály dereng, a kápolna ama rendeltetésének megfelelően, hogy a lourdesi világhírű grottát (barlangot), melyen a bold. Szűz megjelent és eme megjelenést lehetőleg utánozza, visszaadja.

A berendezés különben, valamint a styl a székesegyház styljének megfelelőleg ó-renaissance, ehhez vannak szigoruan alkalmazva művészi kivitelben úgy a festmények, mint a butorzat. Nézzük előbb a kápolna festményét, azután felszerelését.

A bemenetet a chorus alatti oszlopcsarnokból két faloszlop által tartott félkör alakú ívezet képezi; az oldalfalak vörös és sárga márványfestéssel, az ívezet virágmotivumokból alkotott ékítőmunkákkal. A kápolnának oldalfalai, egész az ívezetek párká-

nyáig, melyet egy vízszintes vonalban körülfutó díszes »meander« szalag jelöl, szintén márványlapokat mutatnak, sárga, vörös, zöld, kék alapon változatos mértani alakokat képezve, középen kereszt-idomot körülzárólag gazdag lombdiszitményekkel, összhangzatos pompás színvegyületben. Ezek fölött a fülkék bolthajtásaiban és az átalak bezárt félhold alakú mezőkben sötétkékszin alapon stylizált növényekből alkotott szőnyegvirágok terülnek el. — Aranyozott alapról fényes csillaghoz hasonlóan ragyog le a csarnok égszínkék boltozatának közepéről a »Mária-monogramm«, vörös festéssel, körülvéve dícsugarakkal s a következő díszes majuskula betűkkel irt körirattal: »REGINA PATRONA HUNGARIAE: ORA PRO NOBIS!« (Magyarország királynéja, védasszonya: könyörögi érettünk!) A monogramm 4 oldalán körívek- és koczkaszögekkel alkotott vörös-keretű medaillonokban a lorettói litániából kölcsönzött, Máriára vonatkozó 4 symbolicus festmény tündöklik: valamennyi aranymezőben, renaissance izlésű alkotásban, magyarázó latin szövegű feliratokkal. A széleket csinos virágkelyhek díszítik viráglombzatokkal, míg a közöket hullámzatosan lecsüngő, szalagokon felfüggesztett virág- és gyümölcsfüzerek töltik ki. Végre e képcyclust körülzáróly nyolcszögű keret sarkain dús virágzatu rózsaszágak helyezvék. — A csarnokot a szentélytől szépen polichromirozott diadalív választja el. Középen mondatzalagon eme felírás olvasható: »REGINA SINE LABE ORIGINALI CONCEPTA: ORA PRO NOBIS!« (Szeplőtelenül fogantatott szent Szűz: könyörögi érettünk!) Ennek mindkét oldalán két-két szép jelkép látható. — A csarnokéhoz hasonló képcyclust találunk a szentély boltozatán is. Középen világoskék mezőből arany sugarakkal körített görög »Krisztus-monogramm« néz alá: »FILI MARIAE VIRGINIS: MISERERE NOBIS!« (Szűz Máriának Fia: irgalmazz nekünk!) vörös színű majuskula körirattal. Négy oldalán ismét 4 jelkép, a széleken virágvázák, a közökben gyümölcsfüzerek és a sarkokon rózsaszágak. Mindeme festmények élénk, és változatos színekben, gazdag aranyozással megragadó benyomást tesznek a figyelmes szemlélőre, s e benyomást legkevésbé sem csökkenteni sőt inkább emeli a belső butorzat.

A szentély közepén figyelmünket azonnal magára vonja a fényes fehér-márvány oltár. Ez négy tömör, hengeralaku, sima márványoszlopon nyugvó hossznegyszögű asztal, (mensa) idomával emlékeztetve az őskereszténykor legrégebb oltáira, felső lapjának közepén a vértanuk ereklyéi befogadására szolgáló kisdéd négyszögű üreggel; oszlopai a kettős páczatag, horony és fölfelé karecsuló idomuk által a korinthusi modorra vallanak, az oszlopfőkön csipkézett akanthus-levelek és csigatekeres diszitménnyel. Az oltár két oldalán ugyancsak fehér-márványból 4 magas oszloptól hordott, szép faragásu menyezet emelkedik, fölül keresztet, két szélén ókoru urnákat, közepén pedig szokás szerint a donatornak, ő excellentiájának aranyos czimerét tartva. Ezen menyezet alatt, az oltár hátterének közepén, áll a grotta főalakja a gyönyörű »Máriaszobor«. Tekintsük ezt meg közelebbről.

A szobor finom fehér homokkőből a lourdesi grottában felállított modell után készült. Középnagyságu alak, kellemteljes üde, szelid jóságot, angyalyszeretetet sugárzó arczzal. Termetét tiszta fehér ruházat takarja, mely a derékon övvel átszorítva, a lábujjakig leér; fejét hófehér fátyol fedi, szabadon hagyva menynevei békét sugárzó homlokát s a váll és kar felső részén gazdag redőkben a ruha szegélyzetéig lefut; kezei imára vannak összetéve, jobbja olvasó függ csinos kereszttel. Lábai alatt a történelmi nevezetességű rózsaszág. A szobor hátterét a lourdesi grottát utánozó üvegfestmény adja meg, sötétkék sziklaüreget ábrázolva zöld, sárga és pirosuló folyondár-levelekkel. Örömmel jegyezzük föl, hogy hazai szépművészetünk dicséretére mindeme műremekek hoi-

készítmények. Ugyanis a szobrot Lápitiz, a márványoltárt Mechler sopronyi szobrászok faragták, az üvegfestmény pedig Kratzmann budapesti üvegfestészeti műterméből került ki.

A szobor két oldalán stylszerű háromkaru bzonztartók állanak gyertyákkal, míg a kápolnának bővebb megvilágítására a boltozatról lefüggő két aranyozott bronzlámpa és a csarnoknak oldalfalaira erősített, hármás virággaly idomu gyertyatartók szolgálnak. A szépen himzett oltárterítők és vánkások a helybeli irgalmas nének készítményei; az oltárlépcsőt és a színes kockákkal kirakott padozatot elfödő díszes szőnyeg Schlauch Jozefin kisasszony ő nagyságának kézimunkája és ajándéka. Hátra van még megemlitenünk: a két márványlappal fedett csinos asztalkát a szentély két oldalán és a csarnokban elhelyezett imázsamolyokat, melyek jeles városi iparosunknak Fogel Károlynak kezét dicsérik; végre a stylszerű bronzal bevont vasrácsokat, melyek egyike a szentélyt a csarnoktól, másika emezt a külső bemenettől zárja el.

Dr. F. S.

Lourdesi Mária-kápolna felszentelése Szatmártt.

Szatmárnak nagynevű püspöke, dr. Schlauch Lőrincz ő nagyméltósága, nemcsak a ragyogó elme termékeivel, a meghódító ékesszólás örökbecsű műveivel tette nevét felejthetlenné, hanem megörökítette azt Szatmáron az ő magas műzisééről és nagyszerű áldozatkésztségéről fényesen tanuskodó legújabb tette által is.

Tíz éves püspökségének emlékére a szatmári székesegyház egyik tornya alatt levő helyiséget, Storno Ferencz terve szerint, a lourdesi jelenési grottát elötüntető, művészileg sikerült díszes Mária-kápolnává (l. az előbbi cikkben a kápolna leírását. Szerk.) alakította át ő nagyméltósága saját költségén, mintegy tizezer forint.

Fényes határhoz a tíz éves püspökség mesgyéjénél! Méltó az eltöltött tíz év folyamában ő nagyméltósága személyéhez fűződött eseményekhez! Adja Isten, hogy a decenniumokat jelző több ilyen fényes határhöz állithasson ő nagyméltósága!

Szatmárnak ezen műkincsét, f. évi október 6 án intronizációja tizedik évfordulóját követő legelső szombaton, szentelte föl ő nagyméltósága és adta át a nyilvános használatnak a kebelbeli papság s nagy számu hívek részvétele mellett fényes ünnepélyvel. 1/28 órák fogadtatott ő nagyméltósága a székesegyházban az »Ecce Sacerdos« orgona-kisérettel való éneklése mellett. A püspöki tróntól vonult a díszes menet a chorus alatt lévő oszlop-csarnoktól délre eső, áhitatra gerjesztő, gyönyörű kis kápolnához.

Előbb benedicáltatott a boltozatán a lorettói letenyéből vett, mély értelmű feliratokkal s megfelelő emblemmel művészen ékített kápolna és a finom fehér homokkőből a lourdesi modell után faragott, kellemet lehelő Mária-szobor. Ezután következett a fehér márványból faragott oltárnak consecratiója, mely ugyancsak fehér márvány menyezettel diadalivként köríti az ég királynéja szobrát.

Lélekemelő volt látni ő nagyméltóságát a ritka szertartás végzésében. Mintegy diadaléret volt kifejezve egész lényén, hogy ami után oly régóta epedt, ezt elérte, — »első ajándékát leteheti az Ur trónjának zsámolya elé.« Örömmel sugárzott le lényéről, hogy a Mária-cultust e gyönyörű kápolna fölszentelése által híveinek szívében emelni fogja. — E szertartások alatt a növendékpapok a tanítóképző növendékeivel szabatosan, meghatólag énekelték a megfelelő antiphonákat szigoruan egyházas dalamban.

Az oltár consecratiója után csendes misét mondott ő nagyméltósága. Mily öröm dagasztotta kebelét, midőn az anyyi ter-

vezése, gondossága, személyes utánjárása által létrehozott e munkáján mutatható be az első vérméltó áldozatot!

A szent mise alatt harmonium-kisérettel soló- és duett-énekek gyönyörködtették az ájtatoskodó közönséget. Sz. mise után ünnepélyes áldás következett és a Pontificaleban előirt bucsu kihirdetése. Elmondott a lorettói letenyé; »Oltalmad alá futunk.« »Szentésges Szűz Mária« és »Emlékezzél« imádságok.

Az ünnepély befejezése után is nehéz volt elválni a menynevei dicsőségnek mintegy előlegezett sugaraiban ékeskedő ezen sz. helytől, hol a legnagyobb égi pártfogónak szeretetteljes arca biztatólag int le a hívőre.

Valóban, nagy hálával tartozik Szatmár városa püspök urunk ő nagyméltóságának, hogy a várost ily nagyszerű műkincsel gazdagította. Hálával tartozik a kath. közönség, hogy szíve bánatának enyhítésére ily alkalmas helyet készített nagy áldozatkésztséggel.

Szentésges Atyánk, XIII. Leo pápa körlevelében szívére köti a kath. nép egyetemességének a Mária-cultust; Schlauch püspök ő nagyméltósága kápolnát állíttat ugyanannak fokozására. Áldozatokat hoz az elme művelésére az iskolákban; hajlékot emel a bánatos szív enyhítésére a templomban.

E nap ünnepe volt a szatmári püspököknek, mint ő örömmel említé az ezen alkalomból papsága megvendégelésére adott ebédnél mondott toasztjában; de egyszersmind ünnepe volt a kebelbeli papságnak, mert az atyának öröme a fiaknak is öröme, mint válaszóla Smoczer püspök ő méltósága a kegyes atyának toasztjára.

Dr.....r.

RÖVID HIREK.

* **A király ő felsége** f. hó 14-ikén délelőtti 11 órák körül vonaton Szegedre érkezett, hogy megtekintse a romjaiból újra felépülő várost s lássa a befejezéséhez immár közeledő művet, mely a király atyai gondoskodásának köszöni létrejöttét. Az uralkodót a hálás város határtalan lelkesedéssel fogadta. A kath. püspöki kar számos tagja, a g. keleti egyház püspökei, miniszterek, polgári és katonai hatóságok fejei, egyházi és hatósági fényes küldöttségek, főurak stb jelentek meg az uralkodó fogadására. Ő Felsőége Szegeden időzése a fényes ovatiók, a hűség és rendithetlen ragaszkodás, a hála nyilvánulatainak láncolatát képezi. A király mindent megtekintett, minden iránt a legmelegebb érdeklődést tanusította, s örömmel győződött meg róla, hogy atyai szándéka, Szeged újjáépítése ily rövid idő alatt oly közel jutott a befejezéshez. Lapunk szűk tere nem engedi a fogadtatás és az ünnepélyek részleteit felsorolni s ezért egyszertien a fejedelmi látogatás tényének megemlítésére kellett szorítkoznunk.

* **Vannutelli Szerafin** niceai érsek s bécsi pápai nunciustitkárával a mult héten több napon át vendége volt a bibornok hercegprimásnak Esztergomban. A magas vendéget a vasutalomásnál nem csak a papság, de a megyei és városi hatóságok képviselői is fogadták, utóbb pedig a bibornoki palotában tisztelegtek nála.

* **A bécsi pápai nunciust Budapest.** Vannutelli érsek s bécsi nunciust ő exczellentiája Esztergomból f. hó 15-ikén fővárosunkba rándult s a központi papnöveldebe szállott. Ő exczellentiája kedden reggel megtekintette a főváros nevezetességeit s fogadta az itt levő főpásztoroknak, Budapest papságának, az egyetem hittani karának és számos egyházi és világiaknak tisztelgését. Kedden, f. hó 16-án ő exczellentiája tiszteletére a papnö-

velde igazgatója, ngos Márkus Gyula kanonok ur diszebédet adott, melyen a székesi és pécsi megyés püspökök, számos egyházi és világi urak voltak jelen. Az ebédnél Császka György székesi püspök ur ő excellenciája ékes latin nyelven XIII. Leo pápa ő szentségeért és képviselőjeért emelte poharát, mit a nunczius meleg szavakban viszonzott a jelenlevőkre s Magyarországra ürtívén poharát. Utána Lonkay Antal olasz, dr. Balogh Sándor magyar nyelven éltette a pápa követét. A nunczius egész elragadtatással beszélt Magyarország fővárosáról s köztintézetéről.

* **Miniszteri köszönet.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Schmidt János czimzetes és urii plébánosnak az urii, gombai és mendei r. kath. iskolák javára éveken át a hazai tanügy előmozdítása érdekében tett, tetemes összegeket érő nagybecsű s hazafias adományai- és alapítványaiért kiváló elismerő köszönetét nyilvánította.

* **A kalocsai fitanítóképezde** új épületét f. hó 8-ikán szentelte föl, ünnepélyes Veni Sancte után, Bende József kanonok-plébános intézeti igazgató, ki a szent ténykedés után beszédet intézett az ifjakhoz s lelkőkre kötö, hogy sohase feledjék, mely ezélből emeltette a díszes új épületet és segélyzi a bibornok érsek ő eminenciája az ifjak nagyobb részét, hogy t. i. jóra való kath. tanítókká képeztesse.

* **A párkányi diadal emléke.** 1683. okt. 9-én vivta ki Sobieski János lengyel király és a lotharingiai főherceg a hirneves párkányi diadalt, mely a török erőket végkép szétrobbantotta. A kétszázados évforduló ünnepét egész egyszerűségben ülte meg Párkány mezővárosa. Kedden reggel kilencz órakor a derék és hazafias párkányi plébános ünnepi gyászmisét mondott a diadalban elhunyt hősökért. Az ünnepi misén igen sok párkányi hölgy jelent meg. Ott voltak: a párkányi előljáróság s az egybegyűlt ipartársulat képviselői is.

* **A párisi katolikusok** a Páris város és egyházmegye keresztény iskolái számára közel két millió frankot gyűjtöttek rövid idő alatt. Ezenkívül az egyes parochiák is gyűjtöttek és az általuk gyűjtött összeg meghaladja a hat milliót. Ez aztán fényes bizonyítéka a mély katolikus érületnek és áldozatkészségnek.

* **A löveni kath. egyetem** 1884. május havában nagy ünnepélyességgel fogja megülni alapításának ötszázados évfordulóját.

IRODALOM.

— Jelentés a »Kath. Theol. Folyóirat« I. pályázatának eredményéről. A jan. 8-iki kelettel hirdett ismeretes pályátételre a kitűzött határidőig egy pályamű érkezett be »Lapis de pariete clamabit Habac. 2, 11 jeligével. Eredmény: Habár a kettős dolgozat a kritika magasabb igényeinek mindenben meg nem felel; de mivel magyar irodalmunkban ez a pályamű a hazai mivelt közönség figyelmére teljesen méltó tárgy együttes feldolgozásának első vázlatos kísérlete, mely az idevágó külföldi irodalom főbb termékeinek szorgalmas forgatásáról tanuskodik, azért számára a díj, mint szorgalmi jutalomdíj, kiadhatónak ítéltetik. Felbontatván a jeligés levél, szerzőül »Fischer Colbrie Ágost, esztergom-főmegyei papnövendék, és bécsi egyet. hittanhallgató a Pazmaneumban« tünt ki. Igéretünkhöz képest egyuttal van szerencsénk jelenteni, hogy a pályázat díját ngs. és ft. dr. Rimely Károly lekéri apát, pozsonyi kanonok ur volt kegyes kitűzni. Fogadja a nagylelkü Maecenas hódolatunk és hálánk nyilvánítását. Budapesten, szept. 25-én 1883. Dr. Breznay Béla szerkesztő.

— **A zsolnárok könyvének** francia verses fordítása több mint háromszáz fényes kiadást ért, ugyanezen műnek magyar

verses fordítása, amely pedig első bírálója szerént tulszárnyalja a francziát (L. Z. J. »A magyar verses Psalt. érdekében« 22 lap, 1882.), hogy legalább jelenlegi kiadásában díszes legyen, a megrendelési határidőt december 1-ig meghosszabbítom. Célom nem üzleti cél, hanem a kétszeresen érzett kötelesség teljesítése, hogy a fejedelmi mű, midőn a legmagasabb körökből, magából a fejedelmi házból is, nyert megrendelést, hozzá méltó fényvel lászson napvilágot. A megrendelést alulirt névre (D.-Adony, Fehér m.), a munka árát, füzve 2 frt, diszkötésben 3 frtot a könyv utánvételével kérem beküldeni.

Kálmán Károly.

— Az ifj. Nagel Otto által Knorr Alajos szerkesztése mellett kiadott »Magyar általános levelező«-ből megjelent a 7. füzet, mely ajándékozó, megköszönő, szerelmes levelekről értekezik s a virágnyelvet ismerteti. Ára 30 kr.

— **A »kath. Theologiai Folyóirat«** II. füzete a következő tartalommal jelent meg: Isten választott népe az ó-szövetségben, dr. Balits Antaltól. — A pozitivizmus káros kihatása a kinyilatkoztatás megismerésére, dr. Kádár Ambrustól. — A »De imitatione Christi« című könyv szerzőjének kérdéséhez, Irsik Ferencztől. — Az irodalmi rovatban beható bírálatokat közöl, — nagyobb munkákról. A folyóirat III. részében dr. Kisfaludy Á. B. értekezik a theologia magyar nyelvéről. A Függelék hazai s külföldi folyóiratok tartalmát közli s hazai és külföldi könyvészetet közöl. — A »Kath. Theol. Folyóirat« III. füzete, mint a szerkesztőség jelenti, már sajtó alatt van, úgy, hogy a IV. füzet december végén biztosan megjelenhet.

— Megjelent s beküldetett »Egyházi beszéd«, melyet a szegedi új vashidnak 1883. szeptember 16-án történt fölszentelése alkalmával tartott Oltványi Pál. Szeged, 1883. Nyom. Endrényi Lajos és társánál. Ára 15 kr.

MINDENFÉLE.

Egy katona czombjában lösebet kapott. Kórházba vitték. Nyolcz napig az orvosok egyre kutatták és vizsgálták a sebet.

A katona, ki sokat szenvedett, kérdé végre tőlök, hogy mit kutatnak a sebében.

— A golyót keressük; mond az egyik orvos.

— Hát nem tudták azt az urak mindjárt megmondani, kiált föl a katona, hisz a golyó a zsebemben van.

* * *
Pistike először ül az asztalnál, midőn vendégek is vannak ebédn. Anyja ebéd előtt figyelmezteti őt, hogy nem szép előre kérni, hogy ebből vagy abból az ételből adjanak.

— Várni fogsz, míg ada nek, vagy míg kérdeznak, hogy kérs-e abból az ételből.

— Jó leszek, igéri Pistike.

Ebédhez ülnek s Pistike nagyon jól viselte magát, míg a tortát nem hordták körül az asztalnál.

Ekkor már nem tudott ellenállani s fölkiáltott:

— Anyácskám, ugy-e tölem kétszer fogja kérdezni, hogy nem kérek-e a tortából?

Társulati Értesítő.

A Szent-István-Társulat

október 11-ikén tartott választmányi ülése.

Elnökolt: Dr. Zalka János győri megyés püspök ő exczellenciája és dr. Tárkányi Béla apátkanonok, társulati alelnök.

Társ. alelnök a szünidő után üdvözlővén az igazgató választmányt, kiemelte a kitüntetést, hogy az elnöki székben szerencsénk van tisztelni a nm. püspöki védnöki kar egyik tagját, a győri megyés püspök ő nagyméltóságát, ki ez alkalommal is kegyes társulatunk iránti meleg érdeklődésének kifejezést adni. A választmány a püspökelnököt lelkes éljenzéssel fogadta.

Azután társ. alelnök előadta, hogy a szünidő alatt az igazgatóság iskolai szükségletre számos tankönyvet újra nyomtatott; amellet a tagületményül kiadandó művek nyomtatását gondozta. Horványi »Ujabb leveleiből a fensőbb katolikus műsorról az I. kötet elkészült és szét is küldetett már, az 1884-re szóló társulati Naptár bő olvasmányal szintén lehagyta a sajtót; Gonzales Z. »Tanulmányok Aq. sz. Tamás bölcsészetről.« cz. műve, bevezetéssel Danielik János püspöktől néhány hét múlva készül el teljesen. Ezen művekkel az 1883-iki tagületmény ívszáma bőven fedezve van. Örvendetes tudomásul vétetett.

Társ. alelnök ur jelentette, hogy nagynevű történettudósunk: dr. Fraknói Vilmos apátkanonok ur az igazgatóság-hoz levelet intézett, melyben egy nagybecsű új művét ajánlja föl a társulatnak kiadásra.

A felolvasott levélből kiemeljük a következőket: A magyarországi főpapok és egyházi testületek költségén közrebocsátandó »Monumenta Vaticana Hungariae« sajtó alatt levő egyik kötete a Magyarországra küldött pápai követek jelentéseit a mohácsi vést megelőző három esztendőből fogja magában foglalni.

Ezen jelentések a gyászos, de tanulságokban gazdag kor hű képét tárják fel; egyuttal a szentszék atyai gondoskodása és politikai bölcsességének fényes emlékét képezik. — De olasz nyelven levén írva, azok megértéséért a hazai művelt közönség legnagyobb része el lesz zárva. És a magyar és latin nyelven megírandó bő bevezetés sem fog a könyv tartalmának részleteire kiterjeszkedni.

Ennél fogva dr. Fraknói Vilmos ezélszerűnek véli a nagybecsű történeti emlékeket, minden más rendelkezésre álló történeti forrás fölhasználásával, **korrajzban** földolgozni. E korrajz címe: »Magyarország a mohácsi vést előtt (1524—1526) a pápai követek jelentései nyomán.« A már kész és be is mutatott mű mintegy 25—30 nyomtatott ivre fog terjedni. Szerző óhajtása, hogy ezen műve a Monumenta Vaticana első kötetével egyidejűleg a jövő év első negyedében közrebocsájtassék. »Míg egyrésztől óhajtásom az, így fejezi be szerző levelét, hogy a munka mint társulati tagületmény oly elterjedést nyerjen, amilyennek másnemű kiadvány hazánkban nem örvendhet, másfelől kívánatosnak tartom, hogy ily módon a Szent-István-Társulat, mint kath. irodalmi intézet és a jelzett tudományos vállalat között bizonyos kapcsolat jöjjön létre; a társulat közvetítse a nagy közönséggel azt, amit a vállalat a szakférfiaknak nyújt.

A választmány nagy örömmel és köszönettel fogadta tudósunk ajánlatát. A munkát kiadásra a legnagyobb készséggel elfogadja, s gondoskodni fog, hogy a mű megjelenésének idejére nézve is szerző óhajtásának elégtélessék. — A mű megbirálására Ipolyi Arnold püspök ő exczellentiája fog tiszteletteljesen megkérteni.

Jelentetett, hogy dr. Bita Dezső egyetemi tanár ur »A katolika egyház isteni szervezete« című művéből, az egyetem hittudományi karától dicséretet nyert pályaműből egy példányt a társ. könyvtárnak följánlott. A választmány az ajándékot köszönettel fogadta.

A titkár jelentette, miszerint az utolsó választmányi gyűlés óta egy alapítótag és 40 rendes tag lépett a társulatba. Névszerint alapító tag: gróf Serényi László; — rendes tagok: Vinis Fülöp fajszi káplán; Pál József horpácsi ispán; Holbész József p.-szt.-mártoni pléb.; Rézmann Márton m.-peterdi pléb.; Perczel Lajos bonyhádi földbirt.; Csontos Jenő zombori plébános; Singer Keresztély bonyhádi káplán; Rásztovics János horpácsi tanító; Schilhan Péter uras. főkertész Horpácson; Schweiger Rezső, Havran János, Hyros József, Mihalovics László, Schönherr Gyula,

dr. Nerhaft Antal pazmaneumi növendékpapok; dr. Rácz Géza ügyvédjelölt Bpsten; dr. Schaffer Endre köz- és váltóüggyvéd Sz.-Gotthárdon; Rigó Zsigmond kethelyi pléb.-helyettes; Percze István pásztói tanító; Konecz Akos, Konecz Pál, Kiss János, Kovács Béla, Peiffer József, Katona József, Dózsza József, Molnár Dezső, Kerenkő Bertalan, Molnár Miklós, Buócz Sándor, Budai Sándor, Venczell Ede, Ruszkó Rudolf, Molnár József egri növendékpapok; a magyaróvári kegy. rendi társház; Bátor Pál kir. telek. hivatalnok, Ar. Maróthon; Czizmazia Máté kottorji pléb.; Szemethy Sándor moson-sz.-jános káplán; Cholnoky Lajos ozorai aljegyző; Fülöp György miszlai plébános.

Bejelentettek a következő hagyományok.: néhai Fekete Mátás czimz. kanonok, volt rakamazi plébános 40 frtot, néhai Galgóczy Ferencz nagyperkáti plébános 100 frtot, Sebestyény Endre tiszakürti plébános 10 frtot, Zsiga Vendel szentiváni plébános 10 forintot, Spránszky Ferencz veszprémi kanonok 25 forintot, Kovács Antal majsai plébános 10 forintot hagyományoztak a társulatnak.

Megszavaztatták a következő könyvadományok: a siklósvidéki r. kath. néptanító-egylet könyvtára, a nagyfügedi r. kath. iskolai könyvtár, a békésgyulai kir. törvényszék fogháza részére különféle könyvek; továbbá a felsőtárkányi, a csolnoki r. kath., a beregmezei g. kath. főesperességi, a türkősi, a tövisfalvi r. kath., a szvidniki g. kath. esperesi kerületi, a farnadi, a kispesti, bánffihunyadi, kethelyi, újverbázi, nyírbátori, alsó-miskolci, bátonyi, és bukaresti r. kath. elemi iskolák szegény tanuló részére ingyen tankönyvek.

A pénztári kimutatás szerint f. évi január 1-től bezárólag október 11-ikéig a társulat bevátele: 60,602 frt 19 kr.; kiadása: 59,350 frt 88 kr.; pénztári maradvány: 1251 frt 31 kr.

A »Vatikáni Okmánytár« kiadási költségeire az utolsó választmányi gyűlés óta befolyt adományok: Supka Jeromos zirczi apát küldött 150 frtot; Danko József pápai praelatus, esztergomi apát kanonok 75 forintot; Roskoványi Ágoston nyitrai püspök 500 forintot; Tárkányi Béla apát egri kanonok 500 forintot; az egri főkáptalan 500 forintot.

Az ügynökségben június-szeptemberi hónapok alatt eladott 287,304 példány könyv, 2459 db. szentkép, 15,090 péld. egyes nyomtatvány; készpénzben bejött 23,192 ft 13 kr.

A gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Szalay István és Novák Lajos vál. tagok kérték föl.

KIMUTATÁS

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.

	frt. kr.
Somhegyi József apát, főthi plébános.....	40 95
Zsemlics István alsószőlőki plébános.....	37 80
Sipos József alsóbagodi plébános.....	6 30
Sárgay Antal kecskeméti kegy. r. tanár.....	27 55
Mestrics Gábor draskoveci pléb.....	31 50
Mihályi Caesar gyöngyösi gymn. tanár.....	65 5
Nemes József érd. alesp. törökszentmiklósi pléb.....	28 35
Szignárovics János eperjesi káplány.....	44 10
Sissovics János tamási pléb.....	100 —
Hevesy József apci plébános.....	22 5
Sturmann Gyula tarnaméri pléb.....	4 —
Pávai Antal kálnoki pléb.....	30 36
Szakmáry János nagymányai pléb.....	25 20
Dobreczeni János karczagi pléb.....	69 30
Mestrics Gábor draskoveci pléb.....	6 30
Chmel Mihály nisznai es. pléb.....	19 —
Kabina Endre lédeczi pléb.....	44 10
Dolenszky Imre tószegi pléb.....	3 15
Schiefner Ede prépost, endródi pléb.....	50 —
Szakmáry János nagymányai pléb.....	3 15
Somsák Elek trauczonfalvi pléb.....	27 73

Folytatása a mellékleten:

	frt. kr.		frt. kr.
Gödér István rozsnyói főgymn. tanár.....	31 50	Gróf Serényi László alapítványa.....	105 —
Dezseöffy Gyula palásti pléb.....	154 20	Köhler Ferencz tanár Pécs.....	50 —
Foltin János esperes alsóbrányi pléb.....	19 —	Balás Lajos váci karkáplány.....	62 5

HIRDETÉSEK.

Miseruhák és egyházi szerek

gyára.
Római katolikus ritusban.

Pontificale-eszközök
a leggazdagabb szerelésig.

ZAMBACH ÉS GAVORA

Budapest, váci-utca 17. szám.

Ő Eminentiaja a bibornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.
Megrendelések a legrovidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.
Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek. 25-52

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók, chinapróba-ezüstből,

Legközelebbi húzás f. é. november 1-én
1893-ig évenként három húzás.

Magyar vörös-kereszt-sorsjegyek

50,000 frt főnyereménnyel

adó és bélyegmentes. Minden, a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménnyel húzott sorsjegy tovább játszik minden főnyereményre.

Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint kaphatók:

A magy. leszámítoló- és pénzváltó-bank

előbb **C. J. Malvieux**

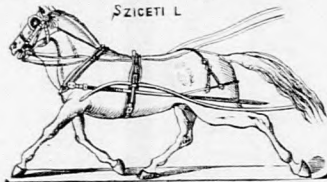
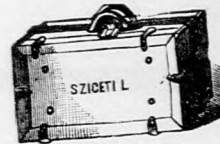
váltó-üzletében, Dorottya-utca 6. sz. valamint

minden bank- és váltó-háznál az országban.

1-2

Szigeti Lajos szij- és nyereggyártó.

Ajánlja jól berendezett szijgyártó-üzletét, melyben minden a szijgyártói szakmába vágó cikkek a legjutányosabb árakon jól elkészítve kaphatók. Kaphatók jó minőségű nyergek, utazó bőröndök, vadász- és utításkák, különféle erős varrott szivar- és pénztárczák, hajtó- és lovagló ostorok, de különösen kocsizó

lószerszámok ezüst-, nickel-, packfong-, talmiréz- és fekete veretékre, valamint erős igáshámok is nagy választékban. Finom angol lópokróczok, takarók, angol logyógyszerek, Nemecek és Tarsa-féle bőrkenőcs, bőrlakk, veretékiszító valamint istálló-szerek jutányos áron szerezhetők meg.

Minden e szakmába vágó javítások elfogadtnak s vidéki megrendelések levél által a legpontosabban kiszolgáltatnak. (6-10)

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Üzleti helyiség: Budapest, VIII. ker., Muzeum-körút 10. a nemz. muzeum mellett.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek-gyára, harang- és ércöntőde,

Budapest, Rottenbiller-utca 66. szám,

ajánlja a magas episcopatus, egyházatyák és gondnokoknak rég fennálló és legújabbban a korszellem igényeinek mindenképen megfelelőleg berendezett, hazánk legnagyobb

harangöntődjét

jó csengésű, zenészeti összhangu harang-csoportok és egyes harangok készítésére legfinomabb ércből.

Különösen figyelmeztet, a magas kormány által szabadalmazott vaskoronáira, és minden dörzsöléstől ment tengelyágyaira, melyek által a harangok forgathatók, ennél fogva a megrepedéstől óva vannak, könnyen lödithetők, a haranglábat nem rázkódaltatják, egyszersmind a hang teljes kiterjedését, mélységét és a orony szilárdságát lehetősitik.

Költségvetések és képes árlapok kívánatra díjmentesen küldetnek.

